

Сценарій години спілкування: КІБЕРБУЛІНГ АБО АГРЕСІЯ В ІНТЕРНЕТІ: СПОСОБИ РОЗПІЗНАННЯ І ЗАХИСТ ДИТИНИ

Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225

(з 12:00 до 16:00)

Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000

***Гаряча лінія з питань запобігання
насильству 116 123 або 0 800 500 335***

Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20

Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75

Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103

Національна поліція України 102

КІБЕРБУЛІНГ АБО АГРЕСІЯ В ІНТЕРНЕТІ: СПОСОБИ РОЗПІЗНАННЯ І ЗАХИСТ ДИТИНИ

***Майстер.** Небезпека чекає нас в інтернеті навіть у звичайних, на наш погляд, життєвих ситуаціях. Прогрес – явище різнобічне, яке разом з користю і розвитком несе нові ризики та проблеми. Один із прикладів такої проблеми – кібербулінг. Це досить нове поняття для нашої країни, воно прийшло до нас із Заходу разом із чатами і соціальними мережами.*

1. Історія та походження терміну «кібербулінг»
2. Найпоширеніші типи кібербулінгу
3. Психологічні портрети учасників кібербулінгу.
4. Правила-поради для подолання кібербулінг.

“Історія та походження терміну «кібербулінг»

1. Почнемо з прояснення термінів, які допомагають позначити досить нове для нашого суспільства явище, з яким світ зіткнувся в масовому масштабі на декілька років раніше.
2. У нашу мову прийшло багато слів іноземного походження, які зручно використовувати для позначення новітніх явищ. Одне із таких слів «кібербулінг». Походить з англійської мови, створено від двох слів: кібер (позначає віртуальне, опосередковане комп'ютером середовище) і булінг (походить від англ. Bullбик, бугай, а в переносному значенні дуже велика, сильна чи агресивна персона; і позначає процес лютого, завзятого нападу; близькі за смислом дієслова українською мовою – роз'ятрювати, задирати, прискіпуватися, провокувати, дошкуляти, тероризувати, цькувати та ін.).
3. В українській мові найближчий аналог - сленгове слово «бикувати», що включає смисловий відтінок тупості, обмеженості, незграбності, нековирності. Кібербулінг іще перекладають як кіберзалежування.
4. Одна з перших добре відомих ілюстрацій кібербулінгу починалась як забавка, коли у 2002 р. американський підліток Гіслан Раза, граючись, створив відео самого себе на основі сцени із фільму «Зоряні війни», де замість меча використовував бейсбольну биту. Нажаль, однокласники без дозволу і відома хлопця розмістили це відео в Інтернеті, де його побачили мільйони людей. Далі ця подія отримала неочікуваний розвиток – у 2004 р. було створено спеціальний сайт із цим та похідними відеороликами, спецефектами та музикою з фільму, який зібрав більше 76 мільйонів користувачів, а відео із зображенням хлопчика стало найбільш завантажуваним файлом 2004 року. Гіслан отримав ярлик «дитина зоряних війн» і це настільки змінило його стосунки в школі, що батьки змушені були залучати психіатричну допомогу. Вони подали до суду на батьків тих однокласників, що розмістили відео в Інтернеті, але врешті конфлікт було врегульовано в позасудовому порядку.

Що ж це таке Кібербулінгу?

Це одна з форм переслідування, цькування, залякування, насильства підлітків і молодших дітей за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме Інтернету і мобільних телефонів.

Висновок :

Отже, КІБЕРБУЛІНГ – це новітня форма агресії, що передбачає жорстокі дії з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Найпоширеніші типи кібербулінгу

До найпоширеніших типів кібербулінгу належать:

- Використання особистої інформації.
- Анонімні погрози.
- Переслідування.
- Тролінг і флеймінг.
- Гепіслеппінг.

Розглянемо методи кібербулінгу докладніше.

1. **Використання особистої інформації.** «Зламування» поштових скриньок, серверів, сторінок у соціальних мережах з метою отримання особистої інформації про людину та переслідування її.
2. **Анонімні погрози.** Кіберхулігани анонімно посилають листи на адресу електронної пошти своєї жертви з повідомленнями загрозливого змісту. Іноді ці загрози мають образливий характер з вульгарними висловами і ненормативною лексикою.
3. **Переслідування.** Кіберпереслідування відбуваються за допомогою мобільного зв'язку або електронною поштою. Хулігани можуть довгий час переслідувати свою жертву, завдаючи брудних образ принизливого характеру або шантажуючи будь-якими таємними фактами. Відстежуючи через Інтернет небережних користувачів, переслідувач отримує інформацію про час, місце і всі необхідні умови здійснення злочину. **Тролінг** (trolling — ловля риби на блешню) – розміщення в інтернеті (на форумах, у блогах тощо) провокаційних повідомлень з метою викликати флейм, тобто конфлікти між учасниками, взаємні образи.

4. **Флеймінг.** Улюблений метод «тролів» (провокаторів) у мережі – флеймінг (від англ. flaming – пекучий, гарячий, полум'яний) – обмін короткими гнівними і запальними репліками між двома чи більше учасниками, використовуючи комунікаційні технології.

Частіше за все розгортається в «публічних» місцях Інтернету: на чатах, форумах, удискусійних групах, інколи перетворюється в затяжну війну (холіво – від англ. – святаяйна). На перший погляд, флеймінг – це боротьба між рівними, але в певних умовах вона теж може перетворитися на нерівноправний психологічний терор.

Так, неочікуваний випадок може привести жертву до сильних емоційних переживань.

5. **Обмовлення, або зведення наклепів** – розповсюдження принизливої неправдивої інформації з використанням комп'ютерних технологій. Це можуть бути і текстові повідомлення і фото, і пісні, які змальовують жертву в шкідливій, інколи сексуальній манері. Жертвами можуть ставати не тільки окремі підлітки, трапляється розсилка списків (наприклад), створюються спеціальні «книжки для критики», в яких розміщуються жарти про однокласників, наклепи. Обираються мішені для тренування власної злоби, зливання, роздратування, переносу агресії тощо.

6. **Хепіслепінг** (HappySlapping – щасливе ляскання, радісне побиття) – назва походить від випадків в англійському метро, де підлітки били перехожих, тоді як інші записували це на камеру мобільного телефону. Тепер ця назва закріпилася за будь-якими відеороликами з записами реальних сцен насильства. Ці ролики розміщують в інтернеті, де їх можуть переглядати тисячі людей, без згоди жертви.

Розповідь майстра: Починаючись як жарт, хепіслепінг може завершитись трагічно, як це сталося із 18-річним Трістоном Крістмасом, якого група хлопців побила для того, щоб зняти відео для Інтернету, а коли він, ударившись головою, помирав кинутий на підлозі, вбивця і спостерігачі пішли продовжувати вечірку. З'явилося поняття булінг – загибель жертви внаслідок булінгу, який вважається злочином, і хепіслепінг, якщо призводить до таких трагічних наслідків.

Розглянемо стандартну структуру кібербулінгу на прикладі його учасників та їхніх психологічних портретів.

Психологічні портрети учасників кібербулінгу

1. **Агресор** – людина імпульсивна, яка прагне головувати над усіма, щоб її всі слухалися і боялися, агресивно налаштована не лише до ровесників, але й до дорослих (батьків, учителів); не вміє співчувати, фізично сильніша за «потенційну жертву».
2. **Потенційна жертва** – людина замкнена, вразлива і сором'язлива, яку легко налякати, невпевнена у собі, дуже за все переживає, має занижену самооцінку, депресивна, часто думає про суїцид, не має близьких друзів, більше спілкується з дорослими, ніж з ровесниками, фізично слабша за «агресора».
3. **Спостерігач** – людина, якій дуже цікаво переглянути (в деяких випадках і зафіксувати) процес цькування та знущання однієї людини над іншою.

Що робити, якщо ваша дитина агресор або потерпає від агресивної поведінки інших дітей?

Як же можна уберегтися від небажаних наслідків користування інтернетом?

- 1. Кібербулінг небезпечний не менше, ніж знуцання у звичному розумінні. І зачіпає ця проблема не лише дітей та підлітків (безпосередніх учасників), а й дорослих, які повинні підтримувати і допомагати своїм дітям у такій ситуації та запобігати можливості залякування.*
- 2. Багато дітей, що стали «потенційними жертвами» кібербулінгу, не витримавши такого психологічного удару, попрощалися з життям.*
- 3. Для того щоб запобігти проблемі кібербулінгу, батькам і нам з Вами змалечку потрібно навчитись безпечно використовувати комп'ютер, інтернет та інші інформаційно-ко-мунікаційні технології.*
- 4. Слід знати про те, що з проблемами, які виникають у віртуальному просторі, теж потрібно ділитися з батьками і разом їх розв'язувати.*
- 5. Користувачі інтернету повинні пам'ятати кілька простих правил безпеки,*
- 6. Всім чим ми займаємося в Інтернеті відстежується правоохоронними органами та СБУ.*

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ ТРОЛЯ

отримати реакцію жертви — її відповідь, тому спроба дискутувати з таким інтернет-користувачем грає в мінус. Найкращий захист — не реагувати.

Правила-поради для подолання кібербулінг

1. Не поспішай викидати свій негатив у кіберпростір.

Перш ніж писати і відправляти повідомлення, слід заспокоїтися, вгамувати злість, образу, гнів.

2. Створи власну онлайн-репутацію, не купуйся на ілюзію анонімності.

Хоча кіберпростір і надає додаткові можливості відчувати свободу і розкутість завдяки анонімності, існують способи дізнатися, хто стоїть за певним нікнеймом. І якщо некоректні дії у віртуальному просторі призводять до реальної шкоди, все таємне стає явним. Інтернет фіксує історію, яка складається з публічних дій учасників і визначає онлайн-репутацію кожного – накопичений образ особистості в очах інших учасників. Заплямувати цю репутацію легко, виправити – важко.

3. Зберігай підтвердження фактів нападів.

Якщо тебе дуже засмутило повідомлення, картинка, відео тощо, слід негайно звернутися до батьків по пораду, зберегти або роздрукувати сторінку самостійно, щоб порадитися з дорослими в зручний час.

4. Ігноруй одиничний негатив.

Одноразові образливі повідомлення краще ігнорувати – часто кібербулінг внаслідок такої поведінки зупиняється на початковій стадії. Досвідчені учасники інтернетдискусій дотримуються правила: «Найкращий спосіб боротьби з неадекватними – ігнор».

5. Якщо ти став очевидцем кібербулінгу, правильною поведінкою буде:

а) виступити проти агресора, дати йому зрозуміти, що його дії оцінюються негативно,

б) підтримати жертву – особисто або в публічному віртуальному просторі надати їй емоційну підтримку,

в) повідомити дорослим про факт некоректної поведінки в кіберпросторі.

6. Блокуй агресорів.

У програмах обміну миттєвими повідомленнями є можливість блокувати повідомлення з певних адрес. Пауза в спілкуванні часто відбиває в агресора бажання продовжувати цькування.

7. Не варто ігнорувати агресивні повідомлення, якщо листи невідомого вам відправника систематично містять погрози або порнографічні сюжети.

У цьому випадку слід скопіювати ці повідомлення і звернутися до правоохоронців. Питаннями кібербезпеки займаються спеціально створені відділи міліції, й інтернет хулігана можна знайти й покарати. Якщо образлива інформація розміщена на сайті, слід зробити запит до адміністратора для її видалення.

Перегляд ролика «Розваги та безпека в інтернеті»

(<http://www.youtube.com/watch?v=3Ap1rKr0RCE>).

